

Uppsalas resa mot en

Riktlinje för naturhänsyn och ekologisk kompensation

vid förändrad markanvändning

Camilla Söderquist

Uppsala kommun, Strategisk planering

13 september 2023

Uppdrag

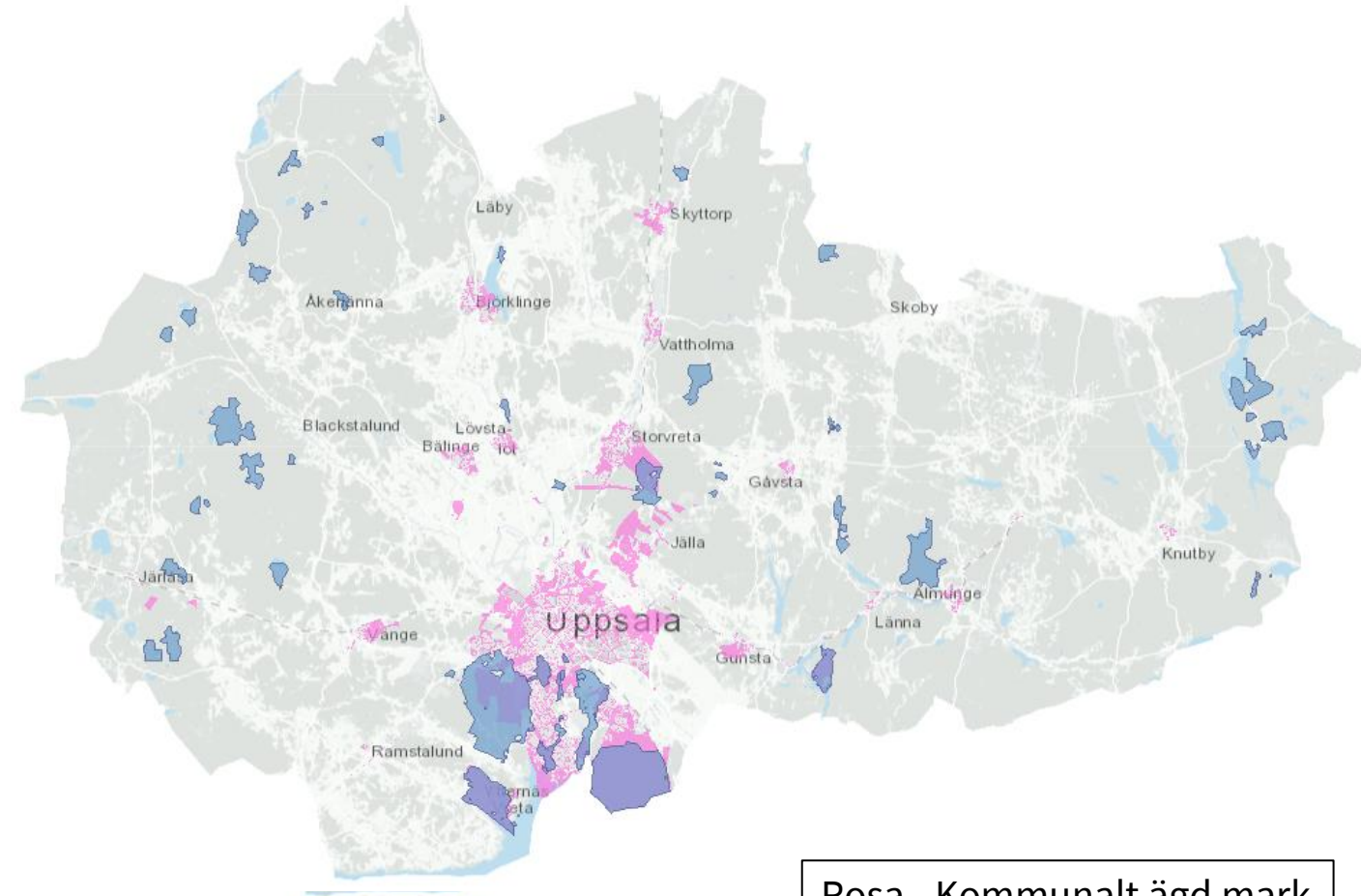
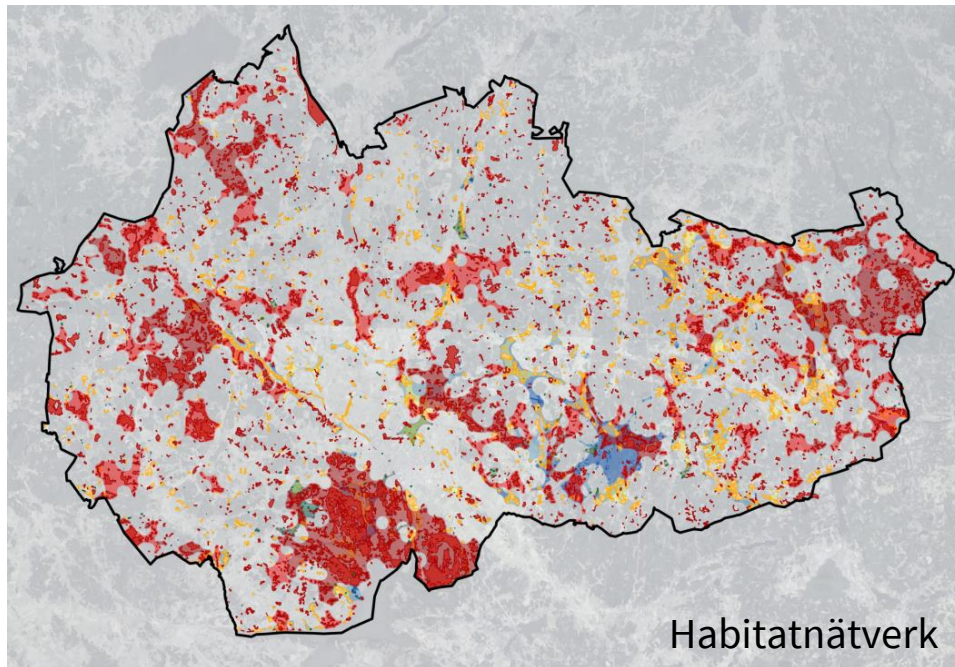
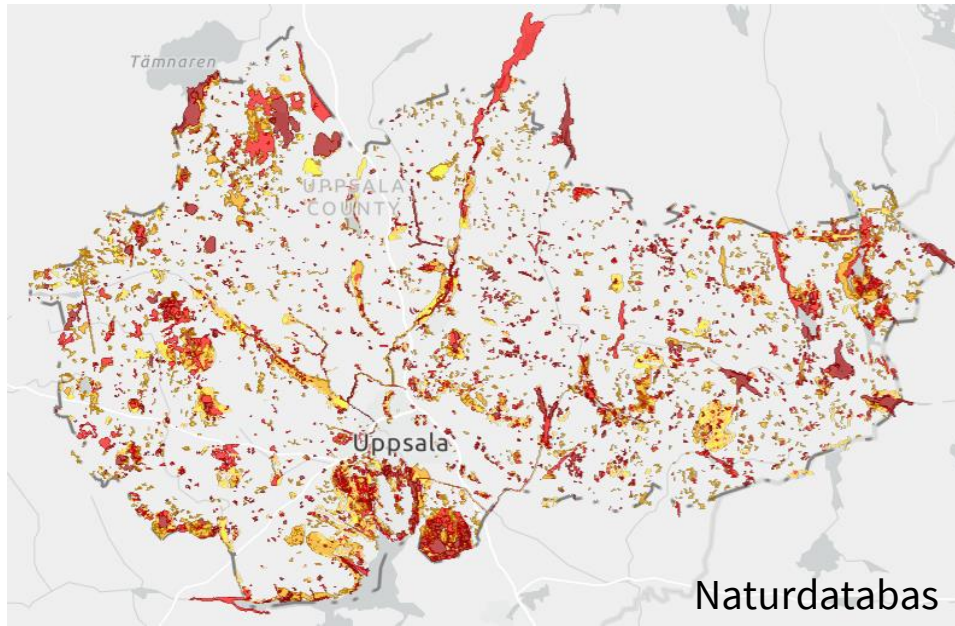
”Ett effektivt system för ekologisk kompensation ska införas, som bidrar till biologisk mångfald och ekosystemtjänster vid nyexploatering”

Projektets inriktning: Ekosystemens biologiska mångfald och funktioner ska upprätthållas, genom att undvika och begränsa skada, restaurera och i sista hand kompensera.

Bildkälla: www.svenskakyrkan.se/kapitalforvaltning

Våra förutsättningar

Rosa - Kommunalt ägd mark
Blått - Skyddad mark 4%
Bebyggd mark - 5%

Kan vi bibehålla en hög utbyggnadstakt samtidigt som vi förvaltar och utvecklar vårt naturkapital?

Vad är problemet?

We use nature because she is valuable

We lose nature because she is free
- *Pavan Sukhdev (environmental economist)*

Bildkälla: www.moneyguy.com

Miljömålet i skogen nås inte – Skogsstyrelsen föreslår ny affärsmodell

Pressmeddelande - 30 september 2022

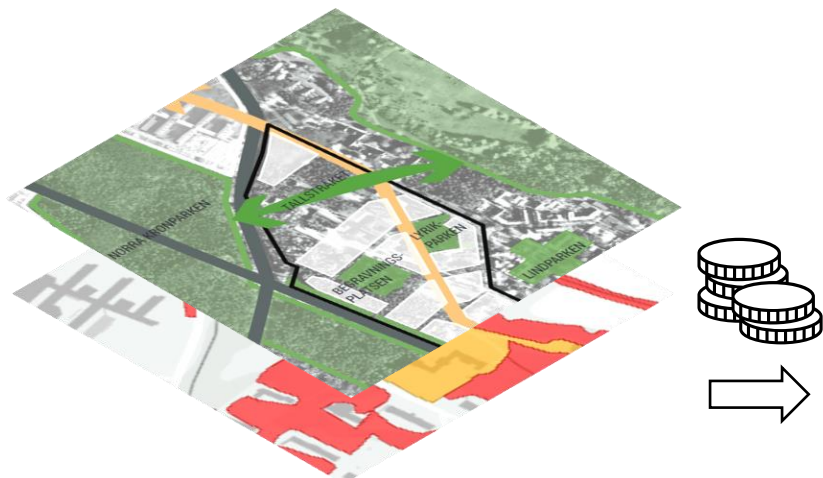
8 av 10 skogsägare ställer sig positiva till att själva ta initiativ till att värna och utveckla den biologiska mångfalden i skogen, om man visste att det byggde på markägarens frivilliga engagemang och ersättning utgick från staten.

Naturvård måste bli mer lönsamt

Riks LRF delar Skogsstyrelsens slutsats att det måste bli mer lönsamt för svenska skogsägare att värna den biologiska mångfalden. Därför hoppas vi att myndigheternas arbete med frivilligt formellt skydd ska komma igång.

Vår modell för att driva en förändring

Exploatör/kommun

Mäklare/habitatbank

Markägare/arrendator

- **Nettoförlust naturvärden:**

- Tillämpning av riktlinjer & skadelindringshierarkin
- Dokumentera avvägningar
- Nettoförlust omvandlas till kompensationsbehov
- Engångsutbetalning

Balansering:

- Handel/arrenden
- Restaurering
- Skötselplan
- Långsiktig tillsyn & förvaltning
- Transaktioner till markägare

+ **Vinst ökade naturvärden:**

- Potential att bevara och förstärka naturvärden
- Säljer naturkrediter - ny alternativ intäkt
- Betalt för samhällsnyttan – att producera ekosystemtjänster

Fallstudie

- fiktiv tillämpning på aktuell detaljplan

För att konkretisera och konsekvens bedöma riktlinjen

- Organisation, resursbehov och tillkommande rutiner
- Metod för mätbarhet
- Ekonomiskt utfall
- Avgränsning mot artskyddsfrågor

Ekologisk kompensation i samhällsbyggnadsprocessen

Beräkning av nettoförlust

Förlust av taiga NVI klass II och III

Beräkning Tallstråket *före* exploatering,

Areal 10,3 ha *

Antal hektar
Taiga klass II

Kvalitet

Särprägel
Kvalitet
Läge

= Värde 278

Biodiversitetspoäng

Beräkning Tallstråket *efter* exploatering

Areal 6,3 ha *

Antal hektar
Taiga klass II

Kvalitet

Särprägel
Kvalitet
Läge

= Värde 71

Biodiversitetspoäng

Behov av kompensation

Före (278 BP) -

Efter (71 BP)

= Nettoförlust 207

Biodiversitetspoäng
som behöver köpas in

Skattad förlust av naturtyp Boreal skog/
Taiga vid Tallstråket DP-område

0 30 60 90 120 150
Meters

- Naturvärdesklass II (högt naturvärde), Boreal skog/Taiga
- Naturvärdesklass III (Påtåglig naturvärde), Boreal skog/Taiga
- Planområdesgräns

15 nov 2022

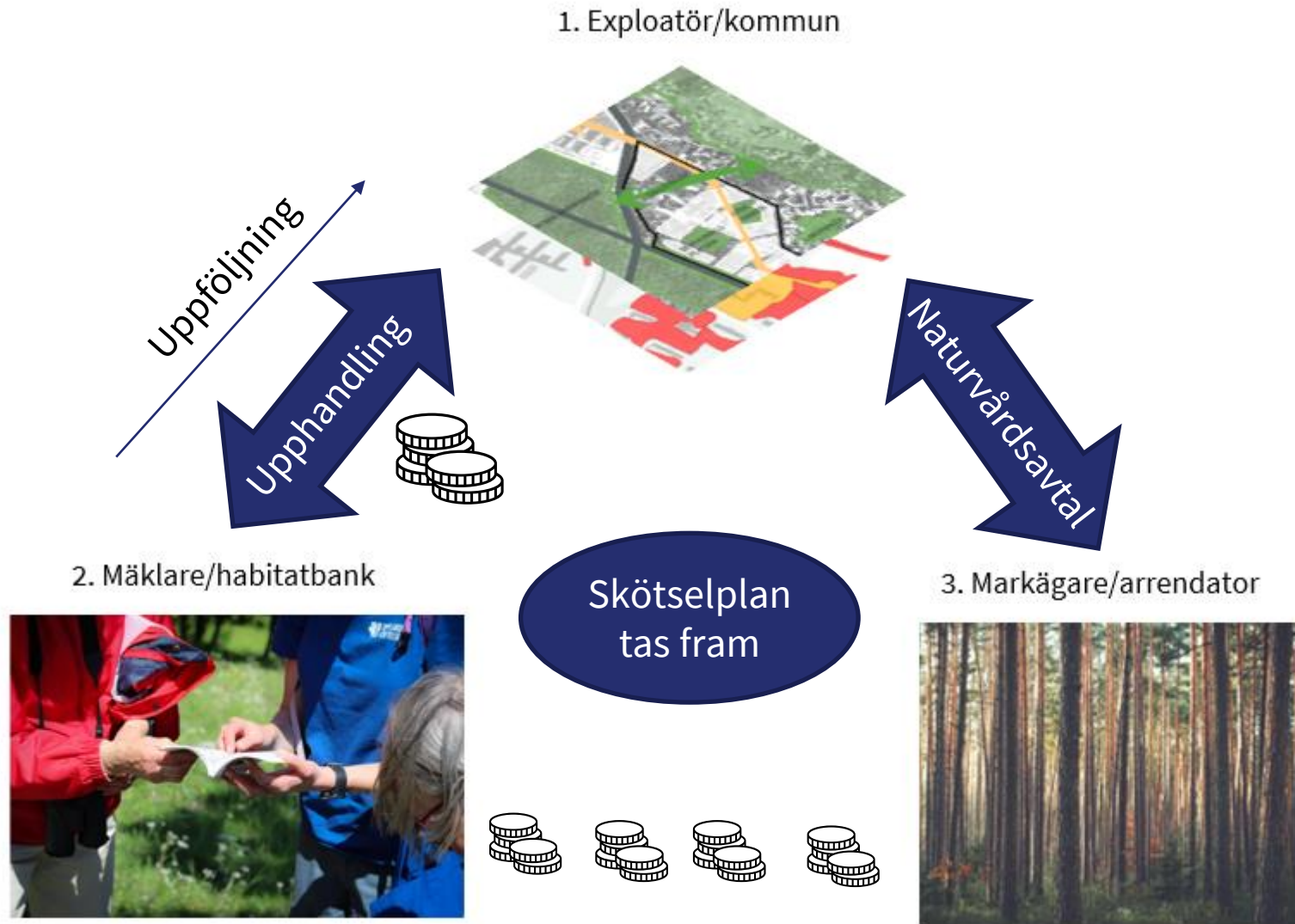
Beräknat kompensationsbehov för aktuell plan – beroende på åtgärd

Exempel på kompensationsåtgärder	Kompensationsbehov (biodiversitetspoäng)	Kompensationsvinst/ha (biodiversitetspoäng)	Yta som krävs (ha.)
Ex. 1: Naturvårdsbränning	207 Motsv. 4 ha klass II värden	5,1	45
Ex. 2: Skogsbete		2,1	109
Ex. 3: Veteranisering & faunadepåer		1,5	151
Ex. 4: Skapande av våtmark (för förlust av klass III naturvärde)	49 Motsv. 1,5 ha klass III värden	8,6	6

DP Tallstråket är inte representativt i naturvärdesförekomst, kvalité eller kostnad!

Att skapa BM kräver stora arealer och lång tid!

Modell för avtal

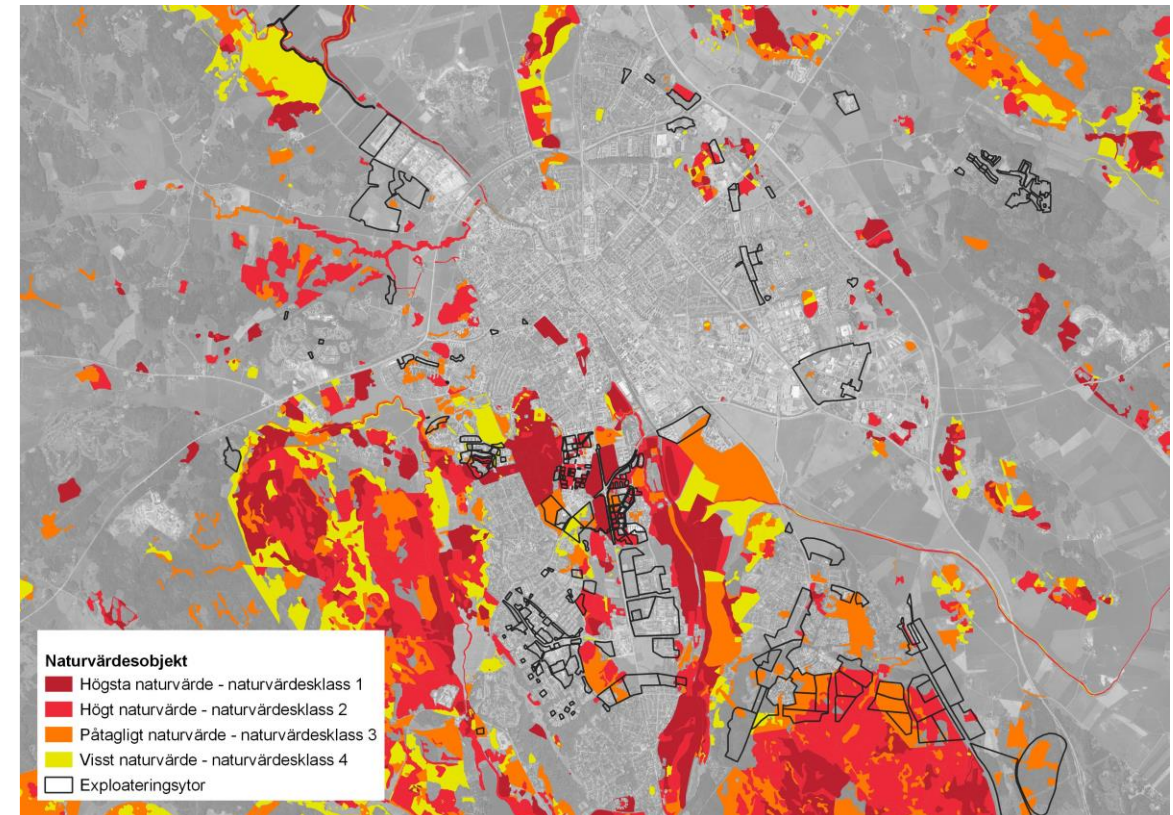
Lärdomar från fallstudie

- **Skadelindring och kompensationsvärdering behöver ske tidigt** i samhällsbyggnadsprocessen och vägas in som en faktor vid markköp, bedömning av projektidéer och kalkyl inför planuppdrag. DP-processen är ett steg för sent, riskerar att drabba enskilda projekt hårt och ger begränsad möjlighet till skadelindring.
- **Schablonvärde** kan användas som prissignal i tidiga skeden. En grov skattning av maximal kompensationskostnad ger projektet motiv för att undvika/minimera behovet av kompensation. Förutsägbarhet planeringen.
- **Vid större sammanhängande** projekt behöver tillämpning av skadelindringshierarkin och beräkning av kompensationsbehov ske på helhet (FÖP/program).
- **Kommunen köper kompensationen** från en habitatbank/leverantör, och tecknar naturvårdsavtal med markägaren för att långsiktigt säkerställa värdet.
- **Projektet** bär kostnaden för kompensationen och blir därmed **mindre lönsamt**. Markpriset justeras inte. Motsvarande t.ex. arkeologi, markföroreningar, iordningställande av mark.
- Ekologisk kompensation kan indirekt vara ett verktyg för att hantera stadsbyggandets utmaningar med artskydd.

Konsekvensanalys på helhet:

Skattning av möjligt utfall - kompensation av förluster inom planområden motsvarande över 35 års exploatering i ÖP hög scenario

	Ytandel (%) av nuvarande planområden med NVI-klass
Klass 1	1 %
Klass 2	8 %
Klass 3	11 %
Klass 4	2 %
Totalt	21 %

FÖP:ar och planområden

Slutsatser:

- Cirka 20% av tänkt exploatering i planer och FÖPar utgörs av naturvärdesklassad mark (klass I-IV)
- I linje med de globala målen måste vi skyndsamt ta ansvar och minska vår påverkan på biologisk mångfald
- Det första steget är att systematiskt **synliggöra och kvantifiera** förlusten av naturvärden i stadsbyggandet

Förorenaren betalar
tillämpas redan på övrig miljöskadlig verksamhet...

Pengarna kan finansiera en stärkt biodiversitet bortom konflikter med stadsbyggnad!

Ett steg närmare målen?

